

לימוד תורה כדי להיות אדם טוב עושה את האדם טוב בכל רובדי האישיות

1. משנה א. מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם בלו כדאי הוא לו, בקרא רע, אהוב, אוהב את המקום, אוהב את הבריות, משמח את המקום, משמח את הבריות, ומלבשתו ענה וראה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, ומרחקתו מן החטא, ומקרבתו לידי זכות, ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה, שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה, ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין, ומגליון לו רזי תורה, ונעשה כמען המתגבר וכנהר שאינו פוסק, והוא צנוע וארך רוח, ומוחל על עלבון, ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים:

2. תפארת ישראל

כל העוסק בתורה לשמה - לא לבעבור יראת העונש, מדידע כי ה' צוה לעסוק בה, רק לבעבור שמה הגדול, שנתברר לו כבוד גדלה, כי היא תכלית כל אדם ותכלית כל הבריאה כולה:

שכל העולם כלו כדי הוא לו - שנכון לו שישתמש לצרכו עם כל שבעולם, שהכל כמשרתיו, שרק לבעבור נברא הכל:

נקרא ריע - שראוי להתחבר עמו לשמוע עצתו בכל דבר: אהוב - דמפני מדותיו היקרים הוא נאהב מהכל: אוהב את המקום - עושה מצותיו ית' מאהבה:

אוהב את הבריות - לא לבד לאדם מיוחד, אלא אפילו אותן המקולקלין במדות, או בחטאים, שאין לאוהבן רק מדהן בריות של הקב"ה:

משמח המקום - אהבה היינו בלב בשעת המעשה, ומשמח היינו בהמעשה עצמו שעושה אותה בשלימות:

ומלבשתו ענה ויראה - המדות הן כמלבושיו של אדם, וכשיתמש בא' מהן הו"ל כלובשה, שיתראה בה, והעוסק בתורה לשמה, תלבישהו התורה תמיד במידת הענוה, שיחשוב תמיד על שפלותו, גם תלבישהו תמיד יראת הכבוד נגד האדם שנפגש בו, שיחשוב ג"כ שפלותו נגד רוממות האדם שלפניו, וכ"ש שיחשוב שפלותו נגד רוממות שמו ית', ויהיה תמיד ירא לפניו יראת הכבוד:

ומכשרתו - תתן לו הכנה:

להיות צדיק - בחיוביו לה': (רע"ב) צדיק - הולך בתומו ואינו עושה עולה, אלא מצדיק דרכיו בקו ובהכרעת משפט:

וחסיד - בחיוביו נגד בני"א: (רע"ב) חסיד - עושה לפניו משורת הדין:

וישר - בחיוביו לעצמו לבלי להשחית מדותיו, כגון לבלי להיות עצל או רעבתן או מבוהל וכדומה:

ונאמן - כמו מימיו נאמנים (לא מאכזבים) [ישעיה ל"ג פט"ז] ר"ל שאינן פוסקין, ה"נ ר"ל שתמיד יהיה זה הצדיק כמו שהוא עבשו, ולא תתקפהו המקרה או היצר:

ומרחקתו מן החטא - דאף דאמרינן שמכשרתו להיות צדיק, היינו שיהיה בנפשו הכנות לכך, אבל עדיין לא שמעינן האיך יתנהג כשיבוא לנסיון מעניינים חצוניים, כשיזדמן במקומות החטא, להכי קאמר הכא ומרחקתו מהחטא, ר"ל תמנעהו לבוא במקומות הנסיון:

ומקרבתי לידי זכות - תקרבו לבקש מקומות וסבות שאפשר שיזכה על ידן:

ונהנין ממנו עצה - שהקב"ה יחוננו כח בלשון למודים להטות לב שומעי דבריו אליו:

ותושיה - הנאת העצה, היינו שנהנין מדבריו בשעה שמדבר, והנאת התושיה, היינו שנהנין כשעושין כדבריו:

בינה - שנהנין ג"כ מדבריו כשהן תלויין בדרכי החכמה ובהתבוננות:

וגבורה - ונהנין ג"כ ממעשיו כשרואין אותו מתגבר על המניעות שהתנגדו נגדו בדרכי ה':

אני בינה לי גבורה - אצל התורה נאמר, שתהלה א"ע שהיא תשפיע כל אלה, [או נ"ל דעצה ר"ל שישמעו עצתו בכל דבר המסתפק בעניינים הזמניים, ותושיה הוא שישמעו דבריו בלימוד התורה והיראה, דברים שיש להם ישות בהצלחה נצחית בעוה"ב, ובינה הוא שיהנו מדבריו בחכמות הזמניות כטבעיות בחשבון התקופות וגמטריאות וכדומה, וגבורה היינו שישמעו לו ג"כ להציל העשוק מעושקו, וכל הנך הם דברים שצריך העוסק בתורה ללמד לבני דורו]:

ונתנת לו מלכות - היינו ההוד שעל פניו:

וממשלה - היינו הכח לצוות לסביביו:

וחקור דין - החכמה, וכל ג' אלו נצרכים להשופט: (רע"ב) וחקור דין - שעומק הדין פתוח לפניו:

ומגלין לו רזי תורה - הם הסודות הנשגבות שבמצות, וזהו מעלה שקרובה לנבואה: (רע"ב) ומגלין לו רזי תורה - מן השמים

ונעשה כמעין וכו' שאינו פוסק - מעין מימיו מתוקים, אבל מימיו אינן משופעים ורבים, ונהר, הוא להיפך, אבל בו יהיה בהשפעתו ב' לטיבותא, שכל דבריו וענייניו יהיו כפולים בנעימות ובחזק:

והוי צנוע וכו' על עלבון - שבכל המעלות הגופניות והרוחניות שזכה, אפ"ה לא יהא גס בלבו עבורן, אלא יהיה צנוע, לעשות מע"ט שלו לה' או לאדם הכל בהסתר, גם בשיתבונן בדרכי ה' ובמצותיו, לא יעוז פניו לשפוט עליהן ע"פ שכלו, רק בצניעות יחשוב בהן, כמ"ש ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל אלהים, וכ"כ בענותו יהיה ארך רוח לבלי לכעוס, וי"א דארך רוח היינו שאין דעתו משתנה מטובה לרעה, שמאריך להתנהג במדה שאחז בה, וכ"כ בענותו יהיה מוחל על עלבון, להיטיב לכל, לאוהביו ולאויביו:

(רע"ב) והוי צנוע וארך רוח - הוי צנוע וארך אפים, מתוך עסק התורה יהא קשה לכעוס, דכל הכועס אפילו תורתו כמשה רבינו עליו השלום משתכחת הימנו:

ומגדלתו - בממשלתו: ומרוממתו - בעוצם נפשו: